

Datum raadsvergadering 30-01-2013

Raadscommissie W&I

Datum raadscommissie 16-01-2013

Bijlagen

Registratienr. RO 12.3397006

Datum B&W besluit 18 december 2012

Portefeuillehouder Van Keulen

Steller Erwin Vening

Telefoon 367 84 42

E-mail erwin.vening@groningen.nl

Onderwerp

Revitalisering Hoendiep: uitvoeringsplan en kredietaanvraag

Concept raadsbesluit

De raad besluit:

- I. het uitvoeringsplan revitalisering bedrijventerrein Hoendiep vast te stellen;
- II. de begroting revitalisering bedrijventerreinen Hoendiep vast te stellen en de totaal geraamde kosten te bepalen op € 650.000,-;
- III. deze kosten te dekken uit:
  - a. een bijdrage van € 230.000,- uit het raadsvoorstel Terreinwinst vastgesteld op d.d. 26 augustus 2008;
  - b. een extra bijdrage van € 52.000,- uit de middelen G-kracht, onderdeel Terreinwinst;
  - c. een subsidiebijdrage van de provincie Groningen ter hoogte van € 368.000,- uit het Provinciaal Herstructurerings Programma;
- IV. voor het project revitalisering bedrijventerreinen Hoendiep een aanvullend krediet van € 420.000,- beschikbaar te stellen. Het totaal beschikbaar gestelde krediet komt daarmee uit op € 650.000,-;
- V. de gemeentebegroting 2013 dienovereenkomstig te wijzigen.

(Publieks-)samenvatting

Het bedrijventerrein Hoendiep is al jaren zowel aandachtsgebied als pilot voor projecten in het kader van Terreinwinst. Vanaf 2002 zijn hier, mede ook als gevolg van een actieve ondernemersvereniging, diverse projecten opgestart en uitgevoerd (aanleg parallelweg meubelboulevard, bewegwijzering, collectieve afvalinzameling, gezamenlijke inzet op beheer en onderhoud). Vanaf 2009 is gewerkt aan een plan voor de verdere revitalisering van het bedrijventerrein en met name voor het noordelijke deel (Protonstraat, Neutronstraat en Atoomweg). Deze plannen zijn tot stand gekomen in samenspraak met de gevestigde ondernemers. Naast de revitalisering van dit gebied wordt voor het gehele bedrijventerrein de openbare verlichting vervangen en verduurzaamd, waarbij de uitvoering gecombineerd zal worden. In overleg met de bedrijvenvereniging wordt nog onderzocht of ook de aanleg van de benodigde infrastructuur voor glasvezel meegenomen kan worden. Verder zijn de ondernemers zelf bezig met projecten op het gebied van de private verlichting en de verfraaiing van de meubelboulevard. Voor de financiering van de revitalisering heeft de raad in 2008 reeds een uitvoeringsbudget beschikbaar gesteld. In 2011 is voor dit project een subsidie-aanvraag ingediend bij de provincie Groningen. In juni 2012 is deze subsidie toegekend. Met dit raadsvoorstel vragen we de gemeenteraad in te stemmen met het uitvoeringsplan en de bijbehorende kredietaanvraag.

Inleiding

Het Hoendiep is een bedrijventerrein aan de westkant van de stad Groningen gelegen aan de Westelijke Ringweg. Het gebied is ontwikkeld in de jaren zestig en zeventig en heeft een omvang van ca. 50 hectare. Het bedrijventerrein biedt ruimte aan circa 120 bedrijven met in totaal bijna 1700 arbeidsplaatsen. Van oudsher is het een gemengd bedrijventerrein met langs de centrale as (de weg Hoendiep) een sterke oriëntatie op de meubelbranche. De rest van het gebied wordt gekenmerkt door gemengde bedrijvigheid uit de sectoren groothandel, dienstverlening en lichte industrie.

Het bedrijventerrein Hoendiep wordt gekenmerkt door een toenemende veroudering. De belangrijkste problemen zijn de toenemende leegstand, parkeren en de uitstraling van het gebied. Zowel gemeente als ondernemers hebben het probleem van een verslechterd ondernemersklimaat gesignaleerd en trekken gezamenlijk op in de verbeterplannen. Afgelopen twee jaar is door gemeente en ondernemers gewerkt aan een revitaliseringsplan voor het bedrijventerrein. De uitvoering hiervan kan na besluitvorming en aanbesteding op korte termijn starten.

Beoogd resultaat

Met de uitvoering van voorliggend plan ondergaat het gebied een forse opknapbeurt en modernisering. In het plan wordt het noordelijk deel van het bedrijventerrein (Protonstraat, Neutronstraat en Atoomweg) gerevitaliseerd, waarbij geïnvesteerd wordt in een nieuwe inrichting van de betreffende straten, realisatie van parkeervakken en een nieuwe groeninrichting. We kiezen daarbij voor een logische, eenvoudige straatopbouw met aan een zijde één trottoir en een parkeerstrook. Het principe van een trottoir aan één zijde wordt op de meeste bedrijventerreinen toegepast (zowel nieuw als bestaand). De gehandhaafde en opgeknapt trottoirs liggen aan de kant van de weg waar zich (naar verwachting) de meeste voetgangers bewegen. De groenstructuur wordt versterkt door aan de ene zijde een bloeiende bodembedekker te realiseren en de andere zijde in te richten met gras en (deels nieuwe) bomen. Er is goed gekeken naar een optimale standplaats, en zondig wordt deze standplaats verbeterd, zodat de boom die geplant wordt zich goed kan ontwikkelen en een grote bijdrage zal leveren aan de verblijfskwaliteit van het bedrijventerrein. Voor de realisatie van het ontwerp wordt een beperkt aantal bomen gekapt (geen monumentale bomen) en worden 22 bomen herplant. De Bomeneffectanalyse voor dit plan is inmiddels door het college vastgesteld en heeft ter visie bij de raad gelegen.

Tijdens de planontwikkeling is gebleken dat op een aantal locaties aan de Protonstraat, de Neutronstraat en de Atoomweg gemeentegrond in gebruik is genomen door eigenaren/gebruikers van het bedrijventerrein. Hiervoor zijn in sommige gevallen gebruiksovereenkomsten afgesloten met de ge-

meente. Om het gebied een echte impuls te geven met onder meer een uniforme uitstraling van de openbare ruimte willen we de werkzaamheden zoveel mogelijk volgens het opgestelde plan uitvoeren. Per situatie is met de betreffende ondernemer/eigenaar gesproken en zijn afspraken gemaakt op een manier zodat recht gedaan wordt aan het ontwerp, maar waarbij de bedrijfsvoering e.d. niet in gevaar worden gebracht.

Bij de herinrichting van de straten wordt ook de structuur aangepast. De doorgaande route Atoomweg-Protonstraat wordt benadrukt als hoofdroute door het gebied. Hiervoor is het nodig om ook de voorrangssituatie te wijzigen, waarvoor we een verkeersbesluit voorbereiden.

Parallel aan de uitvoering van het revitaliseringsplan is voor het hele bedrijventerrein Hoendiep een nieuw verlichtingsplan opgesteld. Daarbij wordt in het openbare gebied nieuwe verlichting geplaatst waarbij een pilot wordt uitgevoerd met LED-verlichting. Verder wordt de verlichting voor het hele bedrijventerrein Hoendiep op een innovatieve manier aangepakt. De openbare verlichting wordt vervangen door duurzame LED-verlichting en wordt ingezet op licht-efficiëntie, energieverbruik, onderhoud en gebruik van duurzame materialen. De lichtmasten worden bijvoorbeeld voorzien van keramische coating die het verzinken van lichtmasten onnodig maakt.

Tot slot zijn we nog in overleg met de bedrijvenvereniging over mogelijke realisatie van de benodigde infrastructuur voor glasvezel. De Vereniging Bedrijven Groningen West (VBGW) is met een project bezig voor vraagbundeling m.b.t. glasvezel en de aanpak van het Hoendiep biedt wellicht een goede kans om de aanleg van de benodigde infrastructuur mee te nemen in de uitvoering. De meerkosten hiervan wordt buiten de financiering voor de revitalisering gehouden.

Kader

De gemeente Groningen ziet de revitalisering van bestaande bedrijventerreinen als één van de speerpunten van haar beleid om de doelstellingen op het gebied van werkgelegenheid, economische ontwikkeling en leefbaarheid waar te kunnen maken. Vanaf 2002 is in Groningen het programma Terreinwinst actief waarin we o.a. de revitalisering van verouderde bedrijventerreinen actief oppakken. Terreinwinst gaat echter veel breder dan alleen fysieke ingrepen. In nauwe samenwerking met het bedrijfsleven werken we aan de opzet van parkmanagement, aan een betere communicatie en aan tal van activiteiten op het gebied van veiligheid, arbeidsmarkt en duurzaamheid op de bedrijventerreinen. Terreinwinst is een integrale aanpak met als doel het verbeteren van het vestigingsklimaat in Groningen. Deze aanpak maakt ook onderdeel uit van de gemeentelijke structuurvisie (Stad op Scherp, 2008-2020) en de beleidsnota "Terrein in bedrijf" ("Van kwantiteit naar kwaliteit op bedrijventerreinen in de stad Groningen", 2008-2015).

Het Hoendiep is al jaren een voorbeeld- en aandachtsgebied in het kader van Terreinwinst. Zo is hier in 2002 als eerste gestart met de collectieve bewegwijzering en wordt al jarenlang samen opgetrokken op het gebied van afvalinzameling en extra inzet op beheer en onderhoud. Verder hebben we in 2005/2006 de zuidelijke parallelweg gerealiseerd langs het Hoendiep (hoofd-ontsluiting) als eerste stap richting revitalisering van het gebied. In opdracht van de bedrijvenvereniging Hoendiep is in 2007 door de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) een onderzoek gedaan naar de problematiek op het terrein. Belangrijkste knelpunten voor de geïnterviewde ondernemers waren de leegstand, de staat van bepaalde panden, achterstallig onderhoud van groenvoorzieningen, het parkeren en de grijze lege gebieden. Deze elementen zijn van invloed op de uitstraling en het imago van het bedrijventerrein Hoendiep. In het verlengde hiervan hebben we in 2009 als gemeente een opdracht gegeven aan Arcadis om een revitaliseringsplan op te stellen voor het bedrijventerrein Hoendiep, met de focus op het noordelijke deel.

Voor het opstellen van een plan en de uitvoering van revitaliseringsmaatregelen heeft de raad reeds in 2008 middelen beschikbaar gesteld. Zo is voor het Hoendiep 230.000 euro beschikbaar gesteld voor uitvoeringsmaatregelen (raadsbesluit mei 2008). In het kader van Terreinwinst is de voortgang van het project jaarlijks gerapporteerd. Verder is het bedrijventerrein Hoendiep opgenomen als project in het Provinciaal Herstructureringsprogramma 2009-2013 (PHP). Samen met de regio hebben we in 2010 meegewerkt aan het opstellen van een herstructurerings Programma bedrijventerreinen voor de Regio Groningen-Assen. Dit programma is vervolgens gebruikt als input voor het PHP. Op basis van dit PHP heeft de provincie middelen toegekend gekregen van het Rijk voor de herstructurering van bedrijventerreinen. Als gemeente hebben we in oktober 2011 een subsidie-aanvraag ingediend voor de aanpak van het Hoendiep, om de financiering van het project definitief rond te krijgen.

Argumenten/afwegingen

Met dit uitvoeringsplan geven we een forse kwaliteitsimpuls aan het bedrijventerrein Hoendiep. De voorgestelde maatregelen passen goed in het bredere kader van het Hoendiep en de opwaardering daarvan. Met het reeds beschikbare budget voor revitalisering, de middelen voor vervanging van de openbare verlichting en de toegekende subsidie zijn we in staat om een mooie revitaliseringsslag te maken. Daarmee zijn niet in één keer alle problemen van het Hoendiep opgelost. Hiervoor ligt ook een taak en verantwoordelijkheid van private partijen zelf, bijvoorbeeld als het gaat om de groeiende leegstand. De gemeente kan echter een positieve bijdrage leveren door de openbare ruimte en verlichting aan te pakken. Investerings in de infrastructuur, de openbare ruimte en de ruimtelijke kwaliteit van het bedrijventerrein dienen als vliegwielen voor private investeringen. De ervaringen uit het recente verleden wijzen dat ook uit, bijvoorbeeld in de aanleg van de zuidelijke parallelweg langs de meubelboulevard. Daarnaast werkt de VBGW aan een project om de verlichting bij bedrijven te verduurzamen en is er voor de meubelboulevard een kanskaart ontwikkeld door het HBD (Hoofd Bedrijfschap Detailhandel). Deze kanskaart is begin 2012 aan wethouder Ton Schroor aangeboden. In het verlengde daarvan is recent een plan ingediend door de VBGW in samenwerking met de vastgoedeigenaren voor verfraaiing van de meubelboulevard.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

Vanaf het begin zijn de ondernemers op het bedrijventerrein en specifiek de bedrijvenvereniging (VBGW) betrokken bij de planvorming. Het plan heeft dan ook een breed draagvlak onder de betrokken partijen en snelle uitvoering is dringend gewenst. Daar waar de maatregelen impact hebben op huidige inrichting van bedrijfspercelen is rechtstreeks contact geweest met de betreffende eigenaren/ondernemers en zijn goede afspraken gemaakt.

Financiële consequenties

De totale geraamde kosten voor uitvoering van het ontwerp t.b.v. de revitalisering van het Hoendiep bedragen ca. € 650.000,--.

Daarbij merken we op dat de kosten voor vervanging van de verlichting buiten dit project vallen en rechtstreeks gefinancierd worden door Stadsbeheer. Ook de mogelijke realisatie van mantelbuizen t.b.v. glasvezel valt buiten de directe financiering van het project.

Als dekking voor het totale bedrag van € 650.000,-- gelden de volgende bronnen:

- a. een bijdrage van € 230.000,-- uit het raadsvoorstel Terreinwinst vastgesteld op d.d. 26 augustus 2008 (agendapunt 6o). Bij dit raadsvoorstel heeft u voor het project Terreinwinst reeds een krediet beschikbaar gesteld van € 1.030.000,--. Onderdeel hiervan is het budget voor het Hoendiep;
- b. een extra bijdrage van € 52.000,-- uit de middelen G-kracht, onderdeel Terreinwinst;

- c. een subsidiebijdrage van de Provincie Groningen ter hoogte van € 368.000,-- uit het Provinciaal Herstructurerings Programma. Deze middelen zijn d.d. 26 juni 2012 toegekend door de provincie Groningen.

Voor de uitvoering vragen wij u het resterende krediet van € 420.000,-- beschikbaar te stellen en dit te financieren uit het Provinciaal Herstructurerings Programma (PHP2012). Het totaal beschikbaar gestelde krediet komt daarmee uit op € 650.000,--.

Begrotingswijziging voor investeringskrediet

Revitalisering bedrijventerrein Hoendiep

Betrokken dienst(en)

RO EZ

Soort wijziging

uittrekken investeringskrediet

Tijdsplanning krediet

2013

Financiële begrotingswijziging	Uitgaven	Inkomsten	Saldo
2.5 Overige Economie & Werkgelegenheid	368	368	0
Totalen begrotingswijziging	368	368	0

Realisering en evaluatie

Zodra het definitieve raadsbesluit is genomen, het krediet beschikbaar is gesteld en de aanbesteding is afgerond kan de uitvoering starten. De planning is gericht op start uitvoering voorjaar 2013. Na afronding zal gezamenlijk met de bedrijvenvereniging het project geëvalueerd worden.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

BIJLAGE

BEDRIJVENTERRIJN HOENDIEP
30 oktober 2012 - definitief ontwerp
www.vrijlandbouw.nl